

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε τρία (3) Τμήματα και αποτελείται από εκατόν τριάντα πέντε (135) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Το Τμήμα Πρώτο έχει τον τίτλο «Οργανισμός Δικαστηρίων» και αποτελείται από δύο (2) Μέρη. Το Μέρος Πρώτο έχει τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις» και αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Έκταση Εφαρμογής- Ίδρυση, Συγχώνευση, Κατάργηση- Περιφέρεια και Έδρα Δικαστηρίων» προσδιορίζεται η έκταση εφαρμογής του νόμου (άρθρο 1) και ρυθμίζονται ζητήματα ίδρυσης, συγχώνευσης, κατάργησης, μετατροπής και ορισμού μεταβατικής έδρας δικαστηρίων (άρθρο 2).

Στις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 3-13), υπό τον τίτλο «Οργανικές Θέσεις και Συγκρότηση Δικαστηρίων», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με τον αριθμό και την κατανομή των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων στα επιμέρους δικαστήρια και εισαγγελίες (άρθρο 3), τη συγκρότηση και τη

2

σύνθεση των δικαστηρίων (άρθρο 4), και την αναπλήρωση των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 5), καθορίζεται η διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται στις περιπτώσεις αδυναμίας συγκρότησης κάποιου δικαστηρίου (άρθρο 6) και η αρμοδιότητα του οικείου Προέδρου Πρωτοδικών να ρυθμίζει με πράξη του την υπηρεσία όλων των Ειρηνοδικείων της Περιφέρειάς του, πλην των ειρηνοδικείων με έδρα τις περιφέρειες των Πρωτοδικείων Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, καθώς και των ειρηνοδικείων των νήσων (άρθρο 7), κατοχυρώνεται η παρουσία γραμματέα για τη νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου (άρθρο 8) και ρυθμίζεται το νομικό καθεστώς των κωλυμάτων των παραγόντων της δίκης (άρθρο 9). Επιπροσθέτως, προσδιορίζεται η σχέση δικαστικών και αστυνομικών αρχών (άρθρο 10), καθορίζεται το νομικό καθεστώς των γραμματειών των δικαστηρίων και εισαγγελιών (άρθρο 11), και περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για το δικαστικό έτος και τα θερινά τμήματα (άρθρο 12), καθώς και για το φυσικό και ηλεκτρονικό αρχείο που τηρούν τα δικαστήρια και οι εισαγγελίες της χώρας (άρθρο 13).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ´ (άρθρα 14-16), υπό τον τίτλο «Δικαστικά Συμβούλιο και Ολομέλειες», ρυθμίζεται η συγκρότηση των δικαστικών συμβουλίων (άρθρο 14) και περιγράφεται το νομοθετικό καθεστώς των Ολομελειών των δικαστηρίων (άρθρο 15) και των Εισαγγελιών (άρθρο 16).

Στις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ´ (άρθρα 17-26), υπό τον τίτλο «Διεύθυνση Δικαστηρίων και Εισαγγελιών», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις αναφορικά με τα όργανα διεύθυνσης των δικαστηρίων (άρθρο 17) και των εισαγγελιών (άρθρο 18), την κατάρτιση κανονισμού εσωτερικής υπηρεσίας των δικαστηρίων και των εισαγγελιών (άρθρο 19), και την διαδικασία κλήρωσης των συνθέσεων των ποινικών δικαστηρίων (άρθρο 20) και των υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων (άρθρο 21), καθορίζονται οι κανόνες λειτουργίας των δικαστηρίων (άρθρο 22), ορίζονται τα όργανα που εποπτεύουν τα δικαστήρια και τις εισαγγελίες (άρθρο 23), συνιστώνται γραφεία νομολογίας, έρευνας και δικαστικής ιστορίας σε κάθε δικαστήριο στο οποίο υπηρετούν περισσότεροι από δύο (2) πρόεδροι ή τουλάχιστον οκτώ (8) δικαστές (άρθρο 24), και ρυθμίζονται ζητήματα γνησιότητας υπηρεσιακών φυσικών και ηλεκτρονικών εγγράφων (άρθρο 25), καθώς και αλληλογραφίας και χορήγησης αντιγράφων δικαστικών εγγράφων (άρθρο 26).

Το Μέρος Δεύτερο έχει τον τίτλο «Ειδικές Διατάξεις» και αποτελείται από έξι (6) Κεφάλαια. Με τη διάταξη του Κεφαλαίου Ε´ (άρθρο 27), υπό τον τίτλο «Αρειος Πάγος», ρυθμίζεται η σύνθεση, συγκρότηση και λειτουργία των Τμημάτων και της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ´ (άρθρα 28-29), υπό τον τίτλο «Εισαγγελία», ορίζεται ότι η εισαγγελία είναι ανεξάρτητη δικαστική αρχή (άρθρο

28), και καθορίζονται οι αρμοδιότητες του εισαγγελέα (άρθρο 29).

Στις διατάξεις του Κεφαλαίου Ζ' (άρθρα 30-31), υπό τον τίτλο «Πολιτικά και Ποινικά Δικαστήρια», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις αναφορικά με τη διαδικασία ορισμού των ανακριτών και των δικαστών και εισαγγελέων ανηλίκων (άρθρο 30), και σκιαγραφείται η εκδίκαση ποινικών και πολιτικών υποθέσεων από τα θερινά τμήματα (άρθρο 31).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η' (άρθρα 32-35), υπό τον τίτλο «Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων», ρυθμίζεται η συγκρότηση και η λειτουργία της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας (άρθρο 32), καθορίζονται οι αρμοδιότητες του Γενικού Επιτρόπου (άρθρο 33), συνιστάται Γραμματεία Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων (άρθρο 34), και προσδιορίζεται η διαδικασία εκκαθάρισης του αρχείου της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων (άρθρο 35).

Με τη διάταξη του Κεφαλαίου Θ' (άρθρο 36), υπό τον τίτλο «Διοικητικά Δικαστήρια», ρυθμίζεται η εκδίκαση υποθέσεων κατά την περίοδο των θερινών τμημάτων από τα διοικητικά δικαστήρια.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι' (άρθρα 37-39), υπό τον τίτλο «Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο», προσδιορίζεται η νομική φύση της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο (άρθρο 37), ρυθμίζεται η διάρθρωσή της (άρθρο 38), και καθορίζονται οι αρμοδιότητες του Γενικού Επιτρόπου, των Επιτρόπων, των αντεπιτρόπων, των παρέδρων, των εισηγητών και της Ολομέλειας της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο (άρθρο 39).

Το Τμήμα Δεύτερο έχει τον τίτλο «Κατάσταση Δικαστικών Λειτουργιών» και αποτελείται από τέσσερα (4) Μέρη. Το Μέρος Πρώτο έχει τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις» και αποτελείται από οκτώ (8) Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 40-46), υπό τον τίτλο «Εκταση Εφαρμογής - Διορισμός και Ανάληψη Υπηρεσίας», καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Τμήματος (άρθρο 40), προσδιορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία διορισμού των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 41) και της ανάκλησής αυτού (άρθρο 42), κατονομάζονται τα τυπικά προσόντα που πρέπει να διαθέτει ο δικαστικός λειτουργός για να διορισθεί (άρθρο 43), παρατίθενται τα κωλύματα διορισμού (άρθρο 44), ορίζεται ότι η αποκατάσταση, η χάρη, η αναστολή εκτέλεσης της ποινής και η παραγραφή της ή η άρση των συνεπειών της απόφασης δεν αίρουν τυχόν κώλυμα (άρθρο 45), και προβλέπεται διαδικασία αναδιορισμού παραιτηθέντων ή απολυθέντων δικαστικών λειτουργών (άρθρο 46).

4

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β´ (άρθρα 47-49), υπό τον τίτλο «Καθήκοντα, Ασυμβίβαστα, Κωλύματα», προσδιορίζονται τα θεμελιώδη καθήκοντα των δικαστικών λειτουργών (άρθρα 47), καθορίζονται τα ασυμβίβαστα αυτών (άρθρο 48), καθώς και τα κωλύματα εντοπιότητας (άρθρο 49).

Στις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ´ (άρθρα 50-56), υπό τον τίτλο «Δικαιώματα και Εγγυήσεις Δικαστικών Λειτουργών», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις αναφορικά με το μισθολογικό καθεστώς των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 50), θεσπίζονται ειδικές εγγυήσεις (άρθρο 51) και ρυθμίζεται η χορήγηση κανονικής άδειας (άρθρο 52), άδειας κύησης, λοχείας και ανατροφής τέκνου (άρθρο 53), αναρρωτικής άδειας (άρθρο 54) και εκπαιδευτικών αδειών (άρθρο 55), καθώς και το νομοθετικό καθεστώς της συμμετοχής δικαστικών λειτουργών σε προγράμματα κατάρτισης διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών δικαστικής εκπαίδευσης (άρθρο 56).

Στις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ´ (άρθρα 57-58), υπό τον τίτλο «Ατομικοί Φάκελοι και Μητρώο των Δικαστικών Λειτουργών», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με τον ατομικό φάκελο (άρθρα 57) και το μητρώο των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 58).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε´ (άρθρα 59-63), υπό τον τίτλο «Υπηρεσιακές Μεταβολές», προσδιορίζεται το νομοθετικό καθεστώς των τοποθετήσεων και προαγωγών των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 59), των μεταθέσεων (άρθρο 60) και των αποσπάσεων τους (άρθρο 61), και ρυθμίζεται ο διορισμός δικαστικών λειτουργών σε ευρωπαϊκά και διεθνή δικαιοδοτικά όργανα και οργανισμούς (άρθρο 62), καθώς και η εμφάνισή τους στις θέσεις μετά από οιαδήποτε υπηρεσιακή μεταβολή (άρθρο 63).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ´ (άρθρα 64-66), υπό τον τίτλο «Ισοβιότητα, Αρχαιότητα, Βαθμοί, Προβάδισμα», θεσπίζεται η αρχή της ισοβιότητας των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 64), διατυπώνονται οι κανόνες που ρυθμίζουν την αρχαιότητα των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 65), και περιλαμβάνονται ρυθμίσεις αναφορικά με τους βαθμούς ιεραρχίας των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 66).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ζ´ (άρθρα 67-69), υπό τον τίτλο «Διαθεσιμότητα και αργία δικαστικών λειτουργών», ρυθμίζεται η θέση των δικαστικών λειτουργών σε διαθεσιμότητα, αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτησή τους, η επάνοδός τους στην υπηρεσία, καθώς και οι αποδοχές τους στην περίπτωση αυτή (άρθρο 67). Ακολούθως, ρυθμίζεται η θέση σε αργία και προσωρινή αργία των δικαστικών λειτουργών, η επάνοδός τους στην υπηρεσία, καθώς και οι αποδοχές τους (άρθρο 68). Τέλος, ρυθμίζονται τα ζητήματα θέσης των δικαστικών λειτουργών εκτός υπηρεσίας (άρθρο 69).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η´ (άρθρα 70-72), υπό τον τίτλο «Λύση της υπηρεσιακής σχέσης», προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων, οι περιπτώσεις παραίτησης των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 70), υποχρεωτικής αποχώρησής τους από την υπηρεσία λόγω συμπλήρωσης των προβλεπόμενων ορίων ηλικίας (άρθρο 71), καθώς και οριστικής παύσης υπό τις συγκεκριμένες, αναφερόμενες στη διάταξη, προϋποθέσεις (άρθρο 72).

Το Μέρος Δεύτερο υπό τον τίτλο «Ειδικές διατάξεις», αποτελείται από επτά Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Θ´ (άρθρα 73-74), υπό τον τίτλο «Δικαστικοί λειτουργοί του Συμβουλίου της Επικρατείας», προσδιορίζεται το πλαίσιο και η διαδικασία, αφενός, διορισμού και προαγωγής δοκίμων εισηγητών του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 73), και αφετέρου, προαγωγών στους βαθμούς παρέδρου, συμβούλου, αντιπροέδρου και Προέδρου των δικαστικών λειτουργών του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 74).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι´ (άρθρα 75-79), υπό τον τίτλο «Δικαστικοί λειτουργοί τακτικών διοικητικών Δικαστηρίων», μεταξύ άλλων, καθορίζονται, αφενός, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διορισμού σε θέση αντεπιτρόπου δικαστικού λειτουργού της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, και αφετέρου, το πλαίσιο προαγωγής δικαστικού λειτουργού της ανωτέρω Γενικής Επιτροπείας στο βαθμό του επιτρόπου (άρθρο 75). Ακολούθως, καθορίζεται το πλαίσιο διορισμού των αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δικαστών (ΕΣΔι) σε θέση παρέδρου πρωτοδικείου των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, προκειμένου να διανύσουν δεκάμηνη δοκιμαστική υπηρεσία, και εν συνεχεία, να προαχθούν και να διορισθούν σε θέση πρωτοδίκη (άρθρο 76). Περαιτέρω, καθορίζεται το πλαίσιο, η διαδικασία, οι προϋποθέσεις και οι περιορισμοί προαγωγής σε βαθμό πρωτοδίκη, προέδρου πρωτοδικών διοικητικών δικαστηρίων, κατόπιν σε βαθμό εφέτη και σε βαθμό προέδρου εφετών των δικαστηρίων αυτών (άρθρο 77), καθώς και σε βαθμό Συμβούλου της Επικρατείας (άρθρα 78-79).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΑ´ (άρθρα 80-81), υπό τον τίτλο «Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο Διοικητικής Δικαιοσύνης», καθορίζεται, μεταξύ άλλων, η αρμοδιότητα, η έδρα, η συγκρότηση, η σύνθεση και η λειτουργία του εν θέματι οργάνου (άρθρο 80). Επίσης, καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης των αποφάσεων του ανωτέρω Συμβουλίου, η διαβίβαση τους στον Υπουργό Δικαιοσύνης, η δυνατότητα διαφωνίας του Υπουργού Δικαιοσύνης και παραπομπής της υπόθεσης στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά και η δυνατότητα προσφυγής κατά της απόφασης επί προαγωγής, τοποθέτησης, μετάθεσης ή απόσπασης, από τον ενδιαφερόμενο δικαστικό λειτουργό, υπό την προϋπόθεση ότι «έλαβε ως προς τις λοιπές περιπτώσεις,

τρεις (3) τουλάχιστον ψήφους στο δεκαπενταμελές Συμβούλιο και δύο (2) στο ενδεκαμελές», ενώπιον της Ολομέλειας, η οποία, εν προκειμένω, λειτουργεί ως δευτεροβάθμιο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο Διοικητικής Δικαιοσύνης με τη συμμετοχή και του Γενικού Επιτρόπου των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και της Γενικής Επιτροπείας (άρθρο 81).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΒ' (άρθρα 82-86), υπό τον τίτλο «Δικαστικοί λειτουργοί του Ελεγκτικού Συνεδρίου», καθορίζεται το πλαίσιο διορισμού των αποφοίτων της ΕΣΔι σε θέσεις δοκίμων εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 82), οι προαγωγές των δικαστικών λειτουργών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ειδικότερα από δόκιμο εισηγητή, σε βαθμό εισηγητή, η απόλυσή τους σε περίπτωση που κριθεί ότι δεν προάγονται, από τον βαθμό εισηγητή, σε βαθμό παρέδρου, σε σύμβουλο, σε αντιπρόεδρο και, εν τέλει, σε Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 83). Ακολούθως, προβλέπεται ο διορισμός των αποφοίτων της ΕΣΔι σε θέση δοκίμου εισηγητή της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και η προαγωγή τους σε πάρεδρο, αντεπίτροπο, σε Επίτροπο της Επικρατείας και σε Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας. Τίθεται μεταβατική διάταξη μέχρι την κάλυψη των οργανικών θέσεων των παρέδρων και αντεπιτρόπων της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας (άρθρο 84). Επίσης, καθορίζεται, μεταξύ άλλων, η αρμοδιότητα, η έδρα, η συγκρότηση, η σύνθεση και η λειτουργία του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 85). Τέλος, τίθεται άρθρο υπό τον τίτλο «Αποφάσεις Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου», [δ]ιαφώνια, - [π]ροσφυγή», σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου, η Ολομέλεια λειτουργεί ως δευτεροβάθμιο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο με τη συμμετοχή και του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας (άρθρο 86).

Στις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΓ' (άρθρα 87-90), υπό τον τίτλο «Δικαστικοί λειτουργοί των πολιτικών - ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με τον διορισμό των αποφοίτων της ΕΣΔι σε θέση παρέδρων πρωτοδικείου και εισαγγελίας των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, τη δυνατότητα αμοιβαίας μετάταξής τους κατά την δοκιμαστική τους υπηρεσία, καθώς και τα καθήκοντά τους, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 87). Ακολούθως, καθορίζεται το πλαίσιο προαγωγής των παρέδρων πρωτοδικείων και εισαγγελίας σε «θέσεις» πρωτοδικών και αντεισαγγελέων, και ορίζεται η δυνατότητα προσωρινής άσκησης καθηκόντων πρωτοδίκη, σε περίπτωση υπηρεσιακής ανάγκης, από ειρηνοδίκη ή πταισματοδίκη που ορίζεται από τον πρόεδρο πρωτοδικών της περιφέρειάς του (άρθρο 88). Εν συνεχεία, θεσπίζονται οι προαγωγές των παρέδρων πρωτοδικείων και εισαγγελίας σε βαθμό προέδρου πρωτοδικών και εισαγγελέα πρωτο-

δικών, έπειτα σε βαθμό εφέτη και αντισταγγελέα εφετών, σε βαθμό προέδρου εφετών και εισαγγελέα εφετών, σε βαθμό αεροπαγίτη και αντισταγγελέα του Αρείου Πάγου, σε βαθμό αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου (μόνο για τους αεροπαγίτες), σε βαθμό Προέδρου του Αρείου Πάγου και Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, αντιστοίχως (άρθρο 89). Τέλος, ρυθμίζεται ο διορισμός των αποφοίτων της ΕΣΔι με κατεύθυνση ειρηνοδικών σε θέσεις δοκίμων ειρηνοδικών, η υποχρέωση έκτισης δοκιμαστικής υπηρεσίας, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα, καθώς επίσης και η προαγωγή τους σε τάξεις έπειτα από την πλήρωση συγκεκριμένων ετών υπηρεσίας στην προηγούμενη τάξη και εφόσον έχουν ολοκληρώσει την παρακολούθηση των υποχρεωτικών προγραμμάτων επιμόρφωσης της παρ. 2 του άρθρου 40 του ν. 4871/2021 (άρθρο 90).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΔ΄ (άρθρο 91), υπό τον τίτλο «Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης», καθορίζεται, μεταξύ άλλων, αφενός, η αρμοδιότητα, η έδρα, η συγκρότηση, η σύνθεση και η λειτουργία του εν θέματι οργάνου, και, αφετέρου, η διαδικασία έκδοσης των αποφάσεων του ανωτέρω Συμβουλίου, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων για το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο Διοικητικής Δικαιοσύνης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 91).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΕ΄ (άρθρο 92), υπό τον τίτλο «Εθνική Σχολή δικαστικών λειτουργιών», θεσπίζεται το πλαίσιο αρμοδιοτήτων της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η επιλογή, κατάρτιση και αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, οι οποίοι θα διορισθούν σε θέσεις δοκίμων δικαστικών λειτουργιών, κατά τα ανωτέρω οριζόμενα, καθώς και η διαρκής επιμόρφωση των εν ενεργεία δικαστικών λειτουργιών, αλλά και η εκπόνηση και εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης ή επιμόρφωσης δικαστικών λειτουργιών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων χωρών (άρθρο 92).

Το Μέρος Τρίτο, υπό τον τίτλο «Επιθεώρηση δικαστηρίων και δικαστικών λειτουργιών», αποτελείται από τρία Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΣΤ΄ (άρθρα 93-94), υπό τον τίτλο «Πολιτικά και ποινικά δικαστήρια», θεσπίζονται ρυθμίσεις σχετικά με το Συμβούλιο επιθεώρησης των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και των δικαστικών λειτουργιών. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, καθορίζονται τα μέλη του, οι επιθεωρητές, ο τρόπος επιλογής τους για έκαστο κλάδο, η θητεία τους, η διαδικασία επιθεώρησης των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και δικαστικών λειτουργιών (άρθρο 93), οι εννέα (9) περιφέρειες επιθεώρησης, και παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Δικαιοσύνης, προκειμένου, με απόφασή του, να μεταβάλλει τις περιφέρειες επιθεώρησης, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (άρθρο 94).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΖ΄ (άρθρα 95-98), υπό τον τίτλο «Συμβούλιο Επικρατείας, Ελεγκτικό Συνέδριο και τακτικά διοικητικά δικαστήρια», ρυθμίζονται τα όργανα, η θητεία και η διαδικασία επιθεώρησης των δικαστικών λειτουργιών του Συμβουλίου της Επικρατείας. Μεταξύ άλλων, θεσπίζεται Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Συμβούλιο Επιθεώρησης, ορίζεται συγκεκριμένη, υποχρεωτική, κλίμακα αξιολόγησης (επιθεωρητών και επιθεωρουμένων) και παρέχεται εξουσιοδότηση, προκειμένου με απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, αφενός, να καταρτισθεί εσωτερικός κανονισμός, με σκοπό τη ρύθμιση των υπηρεσιακών καθηκόντων των δικαστικών λειτουργιών του Συμβουλίου της Επικρατείας, και αφετέρου, να τροποποιείται ή να κωδικοποιείται ο «ισχύων κανονισμός» (άρθρο 95). Ρυθμίζονται, επίσης, τα όργανα, η θητεία και η διαδικασία επιθεώρησης των δικαστικών λειτουργιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, θεσπίζεται Συμβούλιο Επιθεώρησης, ορίζεται συγκεκριμένη, υποχρεωτική, κλίμακα αξιολόγησης και παρέχεται εξουσιοδότηση, προκειμένου με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφενός, να καταρτισθεί εσωτερικός κανονισμός, με σκοπό τη ρύθμιση των υπηρεσιακών καθηκόντων των δικαστικών λειτουργιών του, και αφετέρου, να τροποποιείται ή να κωδικοποιείται ο «ισχύων κανονισμός» (άρθρο 96). Ταυτόσημου περιεχομένου ρύθμιση θεσπίζεται για τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και τους δικαστικούς τους λειτουργούς και ειδικότερα, μεταξύ άλλων, καθορίζονται το Συμβούλιο Επιθεώρησης και οι επιθεωρητές, ο τρόπος ορισμού τους, η θητεία τους και η διαδικασία επιθεώρησης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 97). Ακολούθως, καθορίζονται οι τέσσερις (4) περιφέρειες επιθεώρησης των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Δικαιοσύνης, προκειμένου, με απόφασή του, να μεταβάλλει τις περιφέρειες επιθεώρησης, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (άρθρο 98).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΗ΄ (άρθρα 99-107), υπό τον τίτλο «Διενέργεια επιθεώρησης», θεσπίζονται ρυθμίσεις σχετικές με τη διαδικασία και την έκταση των επιθεωρήσεων. Ειδικότερα, ορίζεται η υποχρέωση των μελών των Συμβουλίων Επιθεώρησης και των επιθεωρητών να παρακολουθήσουν έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης, τα οποία διοργανώνονται από την ΕΣΔι (άρθρο 99). Ακολούθως, θεσπίζονται οι αρμοδιότητες των επιθεωρητών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο έλεγχος των αποφάσεων περί αναβολών, προκειμένου να εξετασθεί η περίπτωση πειθαρχικού ελέγχου των επιθεωρούμενων δικαστικών λειτουργιών, καθώς και η γνωστοποίηση «αντιγράφων των αποφάσεων που αναιρούν ή εξαφανίζουν άλλες αποφάσεις, κατά παραδοχή του αντίστοιχου ένδικου μέσου», στη γραμματεία εκάστου Γραφείου Γραμματείας Επιθεώρησης και στα μέλη της σύνθεσης του

δικαστηρίου που εξέδωσε την εν θέματι απόφαση (άρθρο 100). Περαιτέρω, ορίζεται ότι οι επιθεωρητές συντάσσουν συγκεκριμένες εκθέσεις αξιολόγησης (επί της λειτουργίας των δικαστηρίων, περιλαμβάνοντας τα «απαιτούμενα μέτρα για την εύρυθμη λειτουργία τους», επί των διευθυνόντων τα δικαστήρια, επί των προέδρων και προεδρευόντων τμημάτων και δικαστικών σχηματισμών αυτών και επί του συνόλου των υπηρετούντων δικαστικών λειτουργών αυτών), «ιδιαίτερες», λεπτομερείς και ειδικά αιτιολογημένες, στις οποίες, μεταξύ άλλων, γίνεται μνεία κρίσης για προακτέους σε επόμενο βαθμό, από τους επιθεωρούμενους που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις (άρθρο 101), έπειτα από έκθεση απολογισμού του έργου του διευθύνοντος το δικαστήριο ή την εισαγγελία και λαμβάνοντας υπ' όψιν τα ειδικώς απαριθμούμενα κριτήρια κατά τα οριζόμενα (άρθρο 102), και ρυθμίζονται οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Επιθεώρησης, κατά περίπτωση (άρθρο 103). Επίσης, καθορίζεται ότι, με απόφαση των ολομελειών των ανωτάτων δικαστηρίων, καταρτίζεται ενιαίο πλαίσιο οδηγιών, πρακτικών και κατευθύνσεων προς το οικείο Συμβούλιο Επιθεώρησης και τους επιθεωρητές για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, και ενιαίο έντυπο για τις εκθέσεις επιθεώρησης (άρθρο 104). Θεσπίζεται το δικαίωμα προσφυγής του επιθεωρούμενου δικαστικού λειτουργού, για συγκεκριμένους λόγους, σε τακτή προθεσμία, προκειμένου να διορθωθεί η έκθεση ή να επαναληφθεί η επιθεώρηση (άρθρο 105), καθώς και η δυνατότητα εκκίνησης της διαδικασίας οριστικής παύσης του δικαστικού λειτουργού, έπειτα από σχετική ιδιαίτερη έκθεση, στην οποία διαπιστώνεται τυχόν ανικανότητα ή υπηρεσιακή ανεπάρκειά του (άρθρο 106). Τέλος, καθορίζεται η επιθεώρηση της γραμματείας των δικαστηρίων και εισαγγελιών, κατά την οποία, μεταξύ άλλων, εξετάζεται η «ενημερότητα» και η εύρυθμη λειτουργία της εκάστοτε γραμματείας, και συντάσσεται ιδιαίτερη έκθεση (άρθρο 107).

Το Μέρος Τέταρτο υπό τον τίτλο «Πειθαρχικό Δίκαιο», αποτελείται από τέσσερα Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΘ' (άρθρα 108-112), υπό τον τίτλο «Ευθύνη», ρυθμίζονται εκ νέου θέματα σχετικά με την πειθαρχική ευθύνη των δικαστικών λειτουργών. Μεταξύ άλλων, θεσπίζονται οι γενικές αρχές που διέπουν την πειθαρχική ευθύνη των δικαστικών λειτουργών, οι οποίες τυγχάνουν εφαρμογής καθ' όλες τις περιπτώσεις άσκησης καθηκόντων των δικαστικών λειτουργών εκ της ιδιότητάς τους (άρθρο 108), τα πειθαρχικά παραπτώματα και οι προϋποθέσεις συντέλεσής τους (άρθρο 109), η παραγραφή των πειθαρχικών παραπτωμάτων μετά την τέλεσή τους, η αναστολή και διακοπή αυτής (άρθρο 110), η απαρίθμηση των πειθαρχικών ποινών και ο τρόπος επιμέτρησης και επιβολής αυτών, υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 111), καθώς και ο χρόνος έναρξης και λήξης της

πειθαρχικής ευθύνης των δικαστικών λειτουργιών, διά του διορισμού και της λύσης της υπηρεσιακής σχέσης, αντιστοίχως, και κατά τις ειδικότερες περιπτώσεις, έναρξης της πειθαρχικής διαδικασίας πριν από τη λήξη της υπηρεσιακής σχέσης ή πειθαρχικώς κολάσιμων πράξεων που τελέστηκαν κατά τη διάρκεια προγενέστερης υπηρεσίας του δικαστικού λειτουργού στον δημόσιο τομέα ή υπό την ιδιότητα του δικηγόρου, εφόσον δεν παρήλθε ο χρόνος παραγραφής που ορίζεται (άρθρο 112).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Κ΄ (άρθρα 113-115), υπό τον τίτλο «Όργανα», ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «[η] πειθαρχική δικαιοδοσία στους δικαστικούς λειτουργούς ασκείται από δικαστήρια και πειθαρχικά συμβούλια». Καθορίζονται τα αρμόδια δικαστήρια για την επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης, θεσπίζεται η αρμοδιότητά τους για την περίπτωση παραπομπής δικαστικού λειτουργού από το Πειθαρχικό Συμβούλιο, ασχέτως επιβαλλόμενης ποινής, καθώς και η αρμοδιότητα του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου του άρθρου 91 του Συντάγματος και των λοιπών απεριθωμένων Πειθαρχικών Συμβουλίων (άρθρο 113). Ακολούθως, ορίζεται η συγκρότηση, η θητεία και η λειτουργία του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου (άρθρο 114), καθώς και των επταμελών και εννεαμελών πειθαρχικών συμβουλίων του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως και των συγκεκριμένων κωλυμάτων συμμετοχής δικαστικών λειτουργών σε αυτά (άρθρο 115).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΚΑ΄ (άρθρα 116-118), υπό τον τίτλο «Δίωξη», θεσπίζεται το πλαίσιο άσκησης, έναρξης και λήξης της πειθαρχικής δίωξης δικαστικού λειτουργού. Ειδικότερα, ορίζεται, μεταξύ άλλων, η αυτεπάγγελτη άσκηση δίωξης των πειθαρχικών παραπτώματων από το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο, η διαδικασία άσκησης πειθαρχικής δίωξης (άρθρο 116), τα αρμόδια όργανα για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης, ο τρόπος πληροφόρησής τους, καθώς και η διαδικασία διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης (άρθρο 117). Τέλος, ορίζεται ότι η πειθαρχική διαδικασία αρχίζει με την έγερση πειθαρχικής αγωγής, προσδιορίζονται τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει η πειθαρχική αγωγή, και ολοκληρώνεται με την έκδοση οριστικής και τελεσίδικης απόφασης (άρθρο 118).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΚΒ΄ (άρθρα 119-125), υπό τον τίτλο «Διαδικασία», ορίζονται τα στάδια της διαδικασίας της πειθαρχικής δίωξης, της συζήτησης ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου, τα ένδικα μέσα και οι συνέπειες αυτών, καθώς και η διαδικασία ενώπιον του πειθαρχικού δικαστηρίου. Ειδικότερα, προσδιορίζεται, μεταξύ άλλων, η προδικασία της πειθαρχι-

κής δίωξης (ορισμός εισηγητή, κλήση σε έγγραφη απολογία του κατηγορουμένου) (άρθρο 119), η διαδικασία διενέργειας ανάκρισης και ανακριτικών πράξεων (εφόσον τα στοιχεία του φακέλου του διωκόμενου κρίνονται ανεπαρκή) (άρθρο 120), η προδικασία συζήτησης της υπόθεσης ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου (άρθρο 121), η κύρια διαδικασία συζήτησης ενώπιον των πειθαρχικών συμβουλίων και η οριστική απόφαση που συντάσσεται ως αποτέλεσμα της διαδικασίας (άρθρο 122), το δικαίωμα άσκησης ενδίκων μέσων κατά των αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων που έχουν κρίνει σε πρώτο βαθμό επί πειθαρχικής αγωγής, το ανασταλτικό αποτέλεσμα αυτών, καθορίζεται δε ότι, η τελεσίδικη απόφαση πειθαρχικού συμβουλίου, υπόκειται μόνο σε επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας, υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 123), και ως συνέπεια, μεταξύ άλλων, είναι η εκτελεστότητά της (άρθρο 124). Τέλος, καθορίζεται η αρμοδιότητα και η διαδικασία ενώπιον των πειθαρχικών δικαστηρίων για την περίπτωση δικαστικού λειτουργού ο οποίος κρίνεται υπαίτιος πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης, καθώς και οι συνέπειες της απόφασης του πειθαρχικού δικαστηρίου (άρθρο 125).

Το Τμήμα Τρίτο, υπό τον τίτλο «Τελικές διατάξεις», αποτελείται από έξι Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρο 126), υπό τον τίτλο «Ειδικές ρυθμίσεις υπηρεσιακής κατάστασης δικαστικών λειτουργών», θεσπίζονται ρυθμίσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, στην άσκηση δημόσιας υπηρεσίας διοικητικής φύσεως (μέσω διορισμού) από τους δόκιμους εισηγητές, παρέδρους, δόκιμους ειρηνοδίκες και δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι κρίνονται μη διοριστέοι ή μη προαχθέντες, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα, αντιστοίχως, και παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση π.δ., με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δικαιοσύνης και Οικονομικών, προκειμένου να «καθορίζονται οι δημόσιες υπηρεσίες στις οποίες μπορεί να διορισθεί ο αιτών, συνιστώμενης ανάλογης θέσης, εφόσον δεν υπάρχει κενή, ο βαθμός με τον οποίο διορίζεται, ανάλογα με τα προσόντα του, ο τρόπος καθορισμού της σειράς που λαμβάνει και κάθε άλλο σχετικό θέμα» (άρθρο 126).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρο 127), υπό τον τίτλο «Ηλεκτρονική δικαιοσύνη», ορίζονται, μεταξύ άλλων τα όργανα και η λειτουργία της «ηλεκτρονικής δικαιοσύνης». Ειδικότερα, θεσπίζεται ότι η συμμετοχή των δικαστικών λειτουργών στην ανωτέρω δράση συνιστά δικαστικό έργο, εντασσόμενο στο πλαίσιο των υπηρεσιακών τους καθηκόντων, και ορίζεται ότι, «[η] διαχείριση των δικαστικών υποθέσεων και η διενέργεια των εργασιών των δικαστηρίων, πραγματοποιείται, εφόσον τούτο είναι εφικτό και τηρουμένων των οικείων δικονομικών και διαδικαστικών διατάξεων, μέσω Ολο-

κληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων («Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.»)[διακριτών για κάθε κλάδο δικαιοδοσίας]. Περαιτέρω, συνιστάται Ανώτατο Συμβούλιο Διοίκησης Έργων Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης (στο Υπουργείο Δικαιοσύνης) και καθορίζεται η εποπτεία και διαχείριση των Ο.Σ.Δ.Δ.Υ. των κλάδων δικαιοδοσίας (άρθρο 127).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρο 128), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», θεσπίζονται εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του παρόντος (άρθρο 128).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρο 129), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές διατάξεις», θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις, μεταξύ των οποίων ορίζεται ότι, τα «[π]ειθαρχικά παραπτώματα, που τελέστηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του παρόντος και δεν εκδικάστηκαν οριστικά, κρίνονται σύμφωνα με το [Τέταρτο] Μέρος», και ότι «[τ]ο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 59 εφαρμόζεται σε προαγωγές, οι οποίες συντελούνται με προεδρικό διάταγμα, που δημοσιεύεται μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος» (άρθρο 129).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 130-134), υπό τον τίτλο «Καταργούμενες διατάξεις», ορίζεται ότι καταργείται ο ν. 1756/1988 «Κώδικας οργανισμού δικαστηρίων και κατάστασης δικαστικών λειτουργιών» (Α' 35), με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων των μεταβατικών διατάξεων του άρθρου 129 του νομοσχεδίου (άρθρο 130). Περαιτέρω, τροποποιείται ο ν. 2725/1999 και, ειδικότερα, τροποποιείται το άρθρο 47 του εν λόγω νόμου και εισάγεται εξουσιοδοτική διάταξη, προκειμένου, με απόφαση του αρμοδίου για τον αθλητισμό Υπουργού, να εισάγεται σύστημα επαγγελματικής διαιτησίας στα εθνικά πρωταθλήματα επαγγελματικού ποδοσφαίρου ανδρών, που κατισχύει των ρυθμίσεων του Καταστατικού της Ελληνικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (άρθρο 131). Τροποποιείται, επίσης, το άρθρο 48 του ν. 2725/1999 σχετικά με τον ειδικό κανονισμό για την επαγγελματική διαιτησία και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι, ειδικώς για την επαγγελματική διαιτησία, ο ανωτέρω κανονισμός καταρτίζεται από την Κεντρική Επιτροπή Διαιτησίας (χαίρει λειτουργικής, διοικητικής και οικονομικής ανεξαρτησίας), ο οποίος υπόκειται σε έλεγχο νομιμότητας από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό (άρθρο 132). Ακόμη, τροποποιείται το άρθρο 3 του ν. 2725/1999 σχετικά με τα κωλύματα εγγραφής μέλους αθλητικού σωματείου (άρθρο 133). Τέλος, τροποποιείται το άρθρο 30 του ν. 4726/2020, και παρατείνεται, έως 31.12.2022 (από 30.06.2022), η προθεσμία τροποποίησης καταστατικού αθλητικών σωματείων, αθλητικών ενώσεων και αθλητικών ομοσπονδιών (άρθρο 134).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' (άρθρο 135), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 135).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3 παρ. 2

Στο άρθρο 3 παρ. 2 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι η κατανομή των οργανικών θέσεων των δικαστικών λειτουργών και των δικαστικών υπαλλήλων γίνεται με προεδρικό διάταγμα και υπουργική απόφαση αντίστοιχα. Περαιτέρω ορίζεται ότι «α. Το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται ύστερα από γνώμη: αα. για τους δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών - ποινικών δικαστηρίων, του Προέδρου και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, που λαμβάνουν υπόψη αντιστοίχως τις αιτιολογημένες προτάσεις των δικαστικών λειτουργών που διευθύνουν τα εφετεία και τις εισαγγελίες εφετών, αβ. για τους δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας που λαμβάνει υπόψη τις αιτιολογημένες γνώμες των προέδρων εφετών ή των δικαστών που διευθύνουν τα διοικητικά εφετεία. β. Η απόφαση εκδίδεται ύστερα από γνώμη: βα. α. για τους δικαστικούς υπαλλήλους των πολιτικών-ποινικών δικαστηρίων, του Προέδρου ή του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου για τους υπαλλήλους του Αρείου Πάγου ή της εισαγγελίας του αντιστοίχως, των δικαστών που διευθύνουν τα εφετεία και πρωτοδικεία για τους υπαλλήλους που υπηρετούν σ' αυτά και στα δικαστήρια της περιφέρειάς τους, ύστερα από προηγούμενη γνώμη των δικαστών που διευθύνουν τα τελευταία, και των εισαγγελέων εφετών και πρωτοδικών για τους υπαλλήλους που υπηρετούν στις αντίστοιχες εισαγγελίες, ββ. για τους δικαστικούς υπαλλήλους των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και της Γενικής Επιτροπείας, του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στα δικαστήρια αυτά, ο οποίος, αν πρόκειται για υπαλλήλους της γραμματείας των διοικητικών εφετείων και διοικητικών πρωτοδικείων, λαμβάνει υπόψη αιτιολογημένη γνώμη των δικαστών που διευθύνουν τα δικαστήρια αυτά». Είναι αυτονόητο, ότι το νόημα της φράσης «λαμβάνουν υπόψη τις αιτιολογημένες προτάσεις ή γνώμες» είναι ότι περιορίζεται σε διαδικαστικής φύσης υποχρέωση.

2. Επί του άρθρου 9

Στο άρθρο 9 του νομοσχεδίου ορίζονται τα κωλύματα των παραγόντων της δίκης, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων. Ειδικότερα, στο άρθρο 9 παρ. 1 ορίζεται ότι Δικαστικοί λειτουργοί, ένορκοι, δικαστικοί υπάλληλοι και

δικηγόροι δεν επιτρέπεται να συμπράττουν στην ίδια διαδικαστική πράξη ή ενέργεια, αν είναι σύζυγοι ή συνδέονται με σύμφωνο συμβίωσης ή με συγγένεια αίματος ή αγχιστείας μέχρι και τον τρίτο βαθμό. Για τους δικηγόρους η απαγόρευση ισχύει και όταν εκπροσωπούν αντίδικα μέρη. Επειδή τα σχετικά θέματα ρυθμίζονται και στους οικείους κώδικες δικονομίας, θα ήταν νομοτεχνικώς χρήσιμο να εξετασθεί πως συνεχονται τα θεσπιζόμενα διά του εν λόγω άρθρου κωλύματα με το περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων των κωδίκων δικονομίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, στο άρθρο 52 παρ. 1 εδ. β, ορίζει τα εξής: «Δικαστές, εισαγγελείς και υπάλληλοι της γραμματείας, με οποιαδήποτε ιδιότητα και αν ενεργούν, μπορούν να προτείνουν την εξαιρέσή τους ή να εξαιρεθούν από οποιοδήποτε διάδικο [...] αν συνδέονται με κάποιο διάδικο σε ευθεία γραμμή, με συγγένεια εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή με υιοθεσία, αν είναι συγγενείς σε πλάγια γραμμή με συγγένεια εξ αίματος έως τον τέταρτο βαθμό ή με συγγένεια εξ αγχιστείας έως το δεύτερο βαθμό, αν είναι ή υπήρξαν σύζυγοι ή μνηστήρες, ενός από τους διαδίκους».

3. Επί του άρθρου 50 παρ. 3 και 4

Σύμφωνα με το άρθρο 50 παρ. 3 και 4: «3. Δεν οφείλεται μισθός για το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο ο δικαστικός λειτουργός από δική του υπαιτιότητα δεν παρέχει υπηρεσία. Ως μη παροχή υπηρεσίας νοείται και η, κατά την κρίση των οργάνων, που αναφέρονται στην παρ. 4, κατ' επανάληψη αδικαιολόγητη καθυστέρηση παράδοσης σχεδίων αποφάσεων και δικογραφιών που του ανατίθενται προς επεξεργασία, καθώς και η αδικαιολόγητη μη συμμετοχή στις συνεδριάσεις των οργάνων του δικαστηρίου ή η αδικαιολόγητη μη εκτέλεση υπηρεσίας που του ανατέθηκε αρμοδίως. 4. Στην περίπτωση της παρ. 3, ο μισθός περικλύπεται με πράξη του προέδρου του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης ή του δικαστικού λειτουργού που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία ή τη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο ή τη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων ή με πράξη του προέδρου του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης ή του δικαστικού λειτουργού, που διευθύνει το αμέσως ανώτερο δικαστήριο ή εισαγγελία, με την οποία ορίζεται, αναλόγως με τη μη παροχή υπηρεσίας, το χρονικό διάστημα για το οποίο περικλύπεται ο μισθός. Για την περικοπή του μισθού του εκκαθαριστή – δικαστικού λειτουργού, αρμόδιος είναι ο πρόεδρος του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης ή ο δικαστικός λειτουργός που διευθύνει το αμέσως ανώτερο δικαστήριο ή εισαγγελία. Ο αρ-

μόδιος για την περικοπή του μισθού καλεί, πριν από την έκδοση της πράξης, εγγράφως τον δικαστικό λειτουργό να εκφράσει τις απόψεις του. Η εκτέλεση της πράξης δεν αναστέλλεται για οποιονδήποτε λόγο. Ο δικαστικός λειτουργός στον οποίο αφορά η πράξη μπορεί, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επίδοση της πράξης σε αυτόν, να ασκήσει προσφυγή κατ' αυτής ενώπιον του οικείου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, το οποίο αποφαινεται αμετάκλητα. Σε περίπτωση αποδοχής της προσφυγής, το ανώτατο δικαστικό συμβούλιο εξαφανίζει την πράξη της περικοπής, ενώ διατάσσεται η απόδοση σε αυτόν του μισθού που περικόπηκε».

Η προβλεπόμενη στο άρθρο 50 παρ. 3 του σχεδίου νόμου περικοπή του μισθού του δικαστικού λειτουργού, σε περίπτωση κατ' επανάληψη αδικαιολόγητης καθυστέρησης παράδοσης σχεδίων αποφάσεων και δικογραφιών, καθώς και αδικαιολόγητης μη συμμετοχής του στις συνεδριάσεις των οργάνων δικαστηρίου ή αδικαιολόγητης μη εκτέλεσης υπηρεσίας που του ανατέθηκε, συνιστά πειθαρχικό μέτρο το οποίο επιβάλλεται από μονοπρόσωπο όργανο. Προβληματισμός γεννάται κατά πόσον η εν λόγω ρύθμιση θα έπρεπε να ενσωματωθεί στις πειθαρχικές διατάξεις του νομοσχεδίου.

4. Επί του άρθρου 68 παρ. 3

Διά του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «[η] θέση σε προσωρινή αργία γίνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, κατόπιν πλήρως αιτιολογημένης απόφασης του οικείου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου». Ερώτημα τίθεται ως προς την έννοια και τη χρήση της φράσης «πλήρως αιτιολογημένης απόφασης» έναντι της έννοιας της ειδικής και επαρκούς αιτιολογίας.

5. Επί του άρθρου 70 παρ. 3

Στην παρ. 3 του άρθρου 70 ορίζεται ότι «[δ]εν είναι υποχρεωτική για τον Υπουργό Δικαιοσύνης η αποδοχή της παραίτησης και δεν έχει εφαρμογή η παρ. 5, αν κατά τον χρόνο υποβολής της παραίτησης είναι εκκρεμής σε βάρος του παραιτουμένου: α) ποινική δίωξη για κακούργημα ή για πλημμέλημα από τα αναφερόμενα στην περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 44 ή, β) πειθαρχική δίωξη». Για λόγους τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, θα μπορούσε να συμπληρωθεί η περ. β) ως εξής: «πειθαρχική δίωξη για παράπτωμα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης».

6. Επί του άρθρου 72 παρ. 2 και του άρθρου 106

Στη παρ. 2 του άρθρου 72 ορίζεται ότι «[ε]ίναι δυνατό να παυθεί οριστικά ο

δικαστικός λειτουργός: α) για ανικανότητα εκτέλεσης των υπηρεσιακών του καθηκόντων, λόγω νόσου ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής, εφόσον η ανικανότητα αυτή διαρκεί και πέρα από τον χρόνο που ορίζεται από τις κείμενες διατάξεις για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, β) για υπηρεσιακή ανεπάρκεια». Περαιτέρω, διά του άρθρου 106 ορίζεται ότι «[α]ν κατά την επιθεώρηση διαπιστωθεί ανικανότητα κατά την παρ. 2 του άρθρου 72 ή υπηρεσιακή ανεπάρκεια δικαστικού λειτουργού, ο επιθεωρητής συντάσσει ιδιαίτερη έκθεση και την υποβάλλει στον προϊστάμενο της επιθεώρησης, ο οποίος τη διαβιβάζει με τις παρατηρήσεις του στα αρμόδια, κατά τις κείμενες διατάξεις, όργανα προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία της οριστικής παύσης».

Ενημερωτικά σημειώνονται τα εξής: (ΣτΕΟλομ. 2230/2012) «[ε]πειδή, στην παρ. 4 του άρθρου 88 του Συντάγματος ορίζεται ότι: “Οι δικαστικοί λειτουργοί μπορούν να παυθούν μόνο ύστερα από δικαστική απόφαση εξαιτίας ποινικής καταδίκης ή για βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα ή ασθένεια ή αναπηρία ή υπηρεσιακή ανεπάρκεια, που βεβαιώνονται όπως νόμος ορίζει και αφού τηρηθούν οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 93”. Εξειδικεύοντας την ανωτέρω συνταγματική επιταγή της προσωπικής ανεξαρτησίας των δικαστικών λειτουργών το άρθρο 60 παρ. 2 του Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ., ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 1756/1988 (Α΄ 35), καταστρώνει την διαδικασία οριστικής παύσεως για υπηρεσιακή ανεπάρκεια και ορίζει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: “1. ... 2. Είναι δυνατό να παυθεί οριστικά ο δικαστικός λειτουργός: α) ... β) για υπηρεσιακή ανεπάρκεια. 3. Για την οριστική παύση του δικαστικού λειτουργού σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους αποφασίζει το δικαστήριο που είναι κατά περίπτωση αρμόδιο για την επιβολή της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης. 4. Η διαδικασία για την παύση του δικαστικού λειτουργού ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου κινείται σε κάθε περίπτωση από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον πρόεδρο του οικείου ανώτατου δικαστηρίου ή τον αρμόδιο για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. (...) 7. Το δικαστήριο εκτιμά γενικότερα την καθόλου υπηρεσία του δικαστικού λειτουργού και τη χρησιμότητά του ή όχι στην υπηρεσία. (...) 8. Η λύση της υπηρεσιακής σχέσης λόγω οριστικής παύσης επέρχεται από την επίδοση στο δικαστικό λειτουργό της απόφασης οριστικής παύσης. Αν δεν προκύπτει ότι έγινε επίδοση, αυτή λογίζεται ότι έγινε την 30ή ημέρα από τη δημοσίευση της απόφασης”. Εξάλλου, στη παράγραφο 2 του άρθρου 95 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ότι: “Αρμόδιο δικαστήριο για την επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης είναι: α) Η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (...)

σε όλους τους δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων», και «[ε]πειδή, από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων των άρθρων 88 παρ. 4 του Συντάγματος και 60 του Κώδικα, προκύπτει ότι ως υπηρεσιακή ανεπάρκεια νοείται η αδυναμία του δικαστικού λειτουργού, επί μακρό χρόνο και ανεξάρτητα από τυχόν υπαιτιότητά του, να ανταποκριθεί στα υπηρεσιακά του καθήκοντα και να παράγει δικαστικό έργο. Η αδυναμία παραγωγής δικαστικού έργου που συνιστά υπηρεσιακή ανεπάρκεια κατά την έννοια των διατάξεων αυτών μπορεί, ειδικότερα, να οφείλεται σε προσωπικούς ή οικογενειακούς του λόγους ή σε έλλειψη ή ανεπάρκεια των ουσιαστικών προσόντων του ή σε ραθυμία ή πνεύμα αδιαφορίας προς την υπηρεσία, που είχαν ως επακόλουθο τη σώρευση μεγάλου αριθμού εκκρεμών υποθέσεων ή και αποφάσεων και τελικά την αδυναμία του δικαστικού λειτουργού να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του. Εξ άλλου, κατά την κρίση του για την υπηρεσιακή ή όχι επάρκεια του δικαστικού λειτουργού, το αρμόδιο προς τούτο Δικαστήριο εκτιμά, κατά τα προαναφερθέντα, τη γενικότερη εικόνα που αυτός παρουσιάζει καθ' όλη την διάρκεια της σταδιοδρομίας του, την τυχόν επιβολή εις βάρος του πειθαρχικών ποινών, καθώς και εάν η συμπεριφορά του είχε ως αποτέλεσμα να διαταραχθεί η λειτουργία και να μειωθεί το κύρος του δικαστηρίου, στο οποίο υπηρετεί, καθώς και το κύρος της Δικαιοσύνης. Τέλος, εκτιμά τη χρησιμότητά του ή όχι για την υπηρεσία, δεδομένου ότι η οριστική παύση δικαστικού λειτουργού λόγω υπηρεσιακής ανεπάρκειας σκοπεί προεχόντως στην εξυπηρέτηση της εύρυθμης λειτουργίας του οικείου δικαστηρίου και, γενικότερα, στην προάσπιση του κύρους της Δικαιοσύνης (βλ. ΣτΕ 2172/2002, 1455/2005 κ.ά.)».

7. Επί του άρθρου 81 παρ. 8

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 8 ορίζεται ότι «[π]ροσφυγή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά της απόφασης του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου που αφορά προαγωγή, τοποθέτηση, μετάθεση και απόσπαση έχει δικαίωμα να ασκήσει ο δικαστικός λειτουργός τον οποίο αφορά η απόφαση αυτή, εφόσον όμως έλαβε ως προς τις λοιπές περιπτώσεις, τρεις (3) τουλάχιστον ψήφους στο δεκαπενταμελές Συμβούλιο και δύο (2) στο ενδεκαμελές». Διευκρίνισης χρήζει, ενδεχομένως, η φράση «ως προς τις λοιπές περιπτώσεις».

8. Επί του άρθρου 86

Διά του άρθρου 86, υπό τον τίτλο «Αποφάσεις Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Διαφωνία, - Προσφυγή», ορίζεται ότι «[π]ροσφυγή στην Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά της απόφα-

σης του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου που αφορά στις υπηρεσιακές μεταβολές της παρ. 1 του άρθρου 85 έχει δικαίωμα να ασκήσει και αυτός τον οποίο αφορά η κρίση, εφόσον όμως έλαβε ως προς τις λοιπές. Στην Ολομέλεια ως δευτεροβάθμιο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο μετέχει ο Γενικός Επιτροπος της Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του. Για την ύπαρξη απαρτίας εφαρμόζεται το άρθρο 18 του ν. 4820/2021 (Α' 130). Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 81, όπου δε στην παρ. 4 αυτού γίνεται παραπομπή στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 34 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) νοείται παραπομπή στην παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4820/2021».

Επισημαίνεται η ανάγκη αναδιατύπωσης της ανωτέρω ρύθμισης, προκειμένου να καταστεί σαφέστερη και πληρέστερη.

9. Επί του άρθρου 97

Πρέπει να εναρμονισθεί ο τίτλος του άρθρου με τον τίτλο στον πίνακα περιεχομένων και να προστεθεί στο τέλος του τίτλου του άρθρου η αντωνυμία «τους».

10. Επί του άρθρου 109 παρ. 2 στοιχ. δ'

Στο άρθρο 109 παρ. 2 στοιχ. δ' ορίζεται ως πειθαρχικό παράπτωμα του δικαστικού λειτουργού και «η αναξιοπρεπής ή απρεπής εντός ή εκτός υπηρεσίας συμπεριφορά». Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να προστεθεί η φράση «προστατευομένων, όμως, των μη δημόσιων εκδηλώσεων του οικογενειακού και ατομικού βίου που δεν συνιστούν αξιόποινες πράξεις».

11. Επί του άρθρου 116 παρ. 2 και του άρθρου 117 παρ. 3

Στην παρ. 2 του άρθρου 116 ορίζεται ότι «[η] προδικασία ενώπιον των πειθαρχικών δικαστηρίων και συμβουλίων είναι μυστική. Η κύρια διαδικασία ενώπιον των πειθαρχικών δικαστηρίων είναι δημόσια και η απόφασή τους απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση. Η κύρια διαδικασία στα άλλα πειθαρχικά συμβούλια είναι μυστική». Για λόγους σαφήνειας της ρύθμισης, θα έπρεπε να απαλειφθεί η λέξη «άλλα».

12. Επί του άρθρου 118 παρ. 3

Στην παρ. 3 η αναφορά στην «παρ. 6 του άρθρου 107», η οποία δεν υφίσταται, πρέπει να αντικατασταθεί από την αναφορά στην προσήκουσα ρύθμιση.

13. Επί του άρθρου 127

Όπου, στο ανωτέρω άρθρο απαντά ο όρος «συστήνεται», θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τον όρο «συνιστάται».

14. Επί του άρθρου 129 παρ. 3

Στην παρ. 3 του άρθρου 129 ορίζεται ότι «[π]ειθαρχικά παραπτώματα, που τελέστηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του παρόντος και δεν εκδικάστηκαν οριστικά, κρίνονται σύμφωνα με το Δ' Μέρος. Οι σχετικές υποθέσεις μεταβιβάζονται, αν συντρέχει περίπτωση, στα συμβούλια που είναι αρμόδια. Διαδικαστικές πράξεις, που έχουν γίνει εγκύτως έως την έναρξη της ισχύος του παρόντος με το προηγούμενο νομικό καθεστώς, δεν επαναλαμβάνονται». Δεδομένης της ανωτέρω μεταβατικής διάταξης, η οποία καταλαμβάνει τις εκκρεμείς υποθέσεις μη οριστικώς εκδικασθέντων πειθαρχικών παραπτωμάτων, ερώτημα γεννάται ως προς τις συνέπειες της εφαρμογής των ουσιαστικών διατάξεων του νέου «Πειθαρχικού Δικαίου» στις υποθέσεις αυτές.

Αθήνα, 1η Ιουνίου 2022

Οι Εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών
Μαρία Ανδρονόπουλου
Κωνσταντίνος Δεληκωστόπουλος
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών